

پیشگیری از جرم

کلیات

جلد اول

دکتر حسن موحدی مقدم

سرشناسه	: موحّدی مقدّم، حسن ۱۳۴۴ -
عنوان و نام پدیدآور	: پیشگیری از جرم / مولف ، حسن موحّدی مقدّم
مشخصات نشر	: مشهد: مؤسسه فرهنگی، هنری و انتشاراتی ضریح آفتاب
مشخصات ظاهری	: ۳ جلد
شابک	: ج ۱: ۴-۸۸۴-۴۲۹-۹۶۴-۹۷۸ ج ۲: ۱-۸۸۵-۴۲۹-۹۶۴-۹۷۸ ج ۳: ۸-۸۸۶-۴۲۹-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
تدرّجاً	: ج ۱. کلیات- ج ۲. بررسی عوامل و مباحث پیدایش- ج ۳. راهبردها (فقهی و حقوقی)
موضوع	: جرم و جنایت - پیشگیری - جرم شناسی - جنبه های مذهبی
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۵ پ ۸۲/م HV۷۷۴۳۱
رده بندی دهی	: ۳۶۴/۴
شماره ثبت	: ۴۲۴۸۲۷۴

نام کتاب	 پیشگیری از جرم کلیات جلد اول
نویسنده	 حسن موحّدی مقدّم
ناشر	 مؤسسه فرهنگی، هنری و انتشاراتی ضریح آفتاب
طرح جلد	 رضا مروج
نوبت چاپ	 اول ۱۳۹۵
قطع	 رقعی
شمارگان	 ۱۰۰۰
قیمت	 ۱۲۰۰۰ تومان
چاپ	 رحیمی نژاد
شابک	 ۴-۸۸۴-۴۲۹-۹۶۴-۹۷۸

«حق چاپ محفوظ است»

فهرست

۱۵	 مقدمه
۱۷	 پیشگفتار
۲۸	۱-۱ تعریف جرم در لغت.....
۲۸	۲-۱ جرم در اصطلاح فقها.....
۳۲	۳-۱ مناسبت فقهی عام و خاص جرم.....
۳۳	 عام و خاص
۳۳	۴-۱ تعریف، بزه و رابطه آن با جرم.....
۳۴	۵-۱ تعریف جرم در افق کیفری و غیر کیفری.....
۳۵	۶-۱ تعریف حقوقی جرم.....
۳۸	۷-۱ تعریف جرم از دید جرم‌شناسی.....
۴۰	۸-۱ تعریف جرم در قرآن.....
۴۳	۹-۱ تعریف جرم‌شناسی.....
۴۳	۱۰-۱ هدف و موضوع جرم‌شناسی.....
۴۴	۱۱-۱ رابطه جرم و گناه.....
۴۴	۱۲-۱ عناصر جرم.....
۴۶	۱۲-۱-۱ عنصر معنوی.....
۴۹	۱۲-۲-۱ عنصر مادی.....
۵۱	۱۲-۳-۱ عنصر قانونی.....
۵۱	۱۳-۱ منظور از عمل مجرمانه.....
۵۲	۱۴-۱ جرم و رابطه آن با قصد.....
۵۳	۱۴-۱-۱ اندیشه مجرمانه.....
۵۴	۱۴-۲-۱ مفهوم قصد مجرمانه.....

- ۱۴-۳-۱ مفهوم شروع به جرم و شرایط تحقق آن ۵۶
- ۱۴-۴-۱ غیر عمد ۵۷
- ۱۴-۵-۱ شبه عمد ۶۰
- ۱۴-۶-۱ خطا ۶۲
- ۱۵-۱ اقسام جرم ۶۴
- ۱۵-۱-۱ کیفری ۶۵
- ۱۵-۲-۱ غیر کیفری ۶۷
- ۱۵-۲-۱-۱ تعریف جرائم قابل گذشت ۶۸
- ۱۵-۳-۱ جرم بسیط و جرم عادت ۶۹
- ۱۵-۴-۱ غیر مشهود و مشهود (تقسیم جرم از حیث کشف و ثبوت) ۷۰
- ۱۵-۵-۱ جرم بد اجتماع و جرم ضد فرد ۷۱
- ۱۵-۶-۱ سبب ۷۲
- ۱۵-۷-۱ اجامی ۷۵
- ۱۵-۸-۱ عمومی و خصوصی ۷۷
- ۱۵-۹-۱ اقتصادی ۷۸
- ۱۶-۱ اقسام مجرم ۷۹
- ۱۶-۲-۱ سبب ۸۲
- ۱۶-۳-۱ مباشر ۸۲
- ۱۶-۴-۱ معاون ۸۴
- ۱۷-۱ مفهوم الگوهای جرم ۸۵
- ۱۸-۱ مفهوم پیشگیری از جرم در جرم‌شناسی ۸۵
- ۱۹-۱ انواع پیشگیری ۸۷
- ۱۹-۱-۱ الگوهای پیشگیری غیر کیفری ۸۸
- ۱۹-۱-۱-۱ پیشگیری اجتماعی ۸۹

- ۱۹-۱-۲-۱ پیشگیری وضعی ۹۱
- ۱۹-۱-۳-۱ پیشگیری انفعالی ۹۳
- ۱۹-۱-۴-۱ توبه ۹۳
- ۱۹-۱-۵-۱ امر به معروف و نهی از منکر ۹۵
- ۱۹-۲-۱ الگوهای پیشگیری کیفری ۹۶
- ۱۹-۲-۱-۱ اعدام ۹۷
- ۱۹-۲-۲-۱ شلاق و حبس ۹۸
- ۱۹-۲-۳-۱ قصاص ۹۹
- نتیجه گیری و پیشنهاد ۱۰۱
- پیشنهادهات ۱۰۴
- منابع و مأخذ ۱۰۸

مجموعه پیش رو به کلیات و بررسی موضوع مبانی فقهی و حقوقی پیشگیری از جرم می‌پردازد. در جوامع انسانی حتی در آغاز آفرینش جرم و لغزش وجود داشته است که می‌توان به نافرمانی حضرت آدم (ع) و همسر وی اشاره کرد که موجب فرود آنها از بهشت به دنیا شد. و یا تعابیر دیگری که در قرآن کریم از قبیل قتل، سفک (ماء) ظالمین، مفسدین و منافقین و... بکار رفته است که روشن‌ترین آن را می‌توان در قالب یک جنایت عظیم در حوضه بشر مجرمانه قایل نسبت به برادرش هابیل مشاهده نمود از این نقطه نظر جوامع انسانی به‌طور مداوم در تقابل و نزاع به سر می‌برند که گروهی بر حق‌اند و گروهی دیگر بر باطل.

با توجه به تحولات و رویش مکتب و مذاهب مختلف در خصوص ایجاد امنیت و ساماندهی زندگی انسان‌ها در یک زیست مسالمت‌آمیز قوانین و مقررات متعدد و مختلفی وضع شده است. در این بین مکتب اسلام به همراه معجزه جاوید به نام قرآن مجید از داری خداوند متعال به وسیله پیامبر خاتم حضرت محمد (ص) به جامعه بشر عرضه شد که دارای ویژگی‌های برتر و بی‌بدیل می‌باشد. قوانین و مقررات صادره از مکتب از طریق خداوند تشریع و توسط پیامبر (ص) به مردم ابلاغ شد است و این قوانین بر اساس مصالح و مفاصد و ملاکات، جعل و قانونگذاری شده است.

براین اساس دین مبین اسلام در مقابله با مجرمین به تناسب جرمی که

مرتکب شده‌اند کیفرهای خاصی را در قالب حدود تعزیرات، قصاص، دیانت وضع کرده است که اهداف دنیوی و اخروی را تامین می‌نماید.

ناگفته پیداست کیفرهای مذکور زمانی اجرا می‌شوند که جرم وقوع خارجی باشد، اما مهمتر از آن این است که آیا در اسلام برای پیشگیری از وقوع جرم تدابیری اندیشیده شده است یا خیر؟

در این پژوهش پس از قبول اینکه موارد فوق ذاتاً بازدارنده می‌باشند و انسان‌ها را از ارتکاب اعمال مجرمانه باز می‌دارند، به بررسی دسته دیگر از عوامل بازدارنده از جرم تحت عنوان تدابیر غیر کیفری می‌پردازد که به لحاظ فقهی، حقوقی و نیز اهمیت و ضرورت پیشگیری از وقوع جرم در جوامع انسانی با بلیت حقیقت و بررسی را دارد در این راستا محقق تلاش نموده است پس از طرح مباحث کلی در جلد اول با استناد به کلام وحی روایات و سیره معصومین به مطالعه موردی برخی از عناوین و آموزه‌های فقهی و حقوقی و دینی که از غرایس و اثر در پیشگیری از وقوع جرم به شمار می‌روند بپردازد.

از تمامی خوانندگان محترم درخواست می‌شود که ما را با انتقادات و پیشنهادات خود در رفع نواقص کتاب در چاب‌های بعدی با شماره ۰۹۱۵۵۷۱۲۴۵۷ (تلگرام) و پست الکترونیکی hmovahedi91@yahoo.com یاری نمایند.

پیشگفتار

علم پیشگیری در حوزه وقوع جرم از دیر باز مورد توجه قرآن و تمامی محافل علمی در جهان اعم از کشورهای اسلامی و غیره اسلامی بوده است و امروزه حتی در محافل غیراسلامی به دلیل کاهش هزینه‌های مادی و معنوی بیشتر مورد نظر قرار گرفته است همان‌طور که در قرون مختلف توسط پیران و رهبران جوامع بشری به این امر یعنی پیشگیری از جرم و بزه‌پوشی تأکید فراوان شده است، اما در نظام جزائی شاید به دلیل فراز و نشیب‌هایی که از سوی سزائین جور به جوامع مختلف تحمیل شده و یا به دلیل اتخاذ روش‌های غیرمتناسب برای مبارزه با جرائم متأسفانه این مهم مورد تغافل قرار گرفته است. لذا سزائین، دانشمندان و حقوق‌دانان تمامی مساعی خود را برای تحقق این مهم یعنی پیشگیری از وقوع جرم بکار گرفته‌اند.

در این پژوهش‌ها سعی شده است علاوه بر بیان ضمنی روش‌های علمی و قانونی موجود در جلوگیری از وقوع جرم که بیشتر جنبه کیفری دارند به بررسی و تحلیل تدابیر غیرکیفری نیز پرداخته شود.

نتایج حاصله از این پژوهش نشان می‌دهد که امروزه علیرغم پیچیده بودن اعمال مجرمانه در حوزه‌های مختلف فردی و اجتماعی سیاست‌های

جزائی اسلام با رویکرد اتخاذ تدابیر غیر کیفری نیز می‌تواند در پیشگیری از وقوع جرم از سوی مجرمین موثر باشد.

واژه‌های کلیدی:

جرم، مجرم، پیشگیری، جرم‌پوشی، سلامت جامعه، تدابیر غیر کیفری

www.ketab.ir